

ВІДГУК (РЕЦЕНЗІЯ)

на статтю «Оподаткування доданої вартості фізичних осіб-підприємців: порівняльний аналіз між країнами Вишеградської групи та Україною»

(Ю. Ключівський, Прага, грудень 2025 р.)

Подана до рецензування стаття присвячена актуальній та суспільно значущій проблематиці оподаткування податком на додану вартість фізичних осіб-підприємців у контексті євроінтеграційних процесів України. Особливої ваги дослідження набуває в умовах трансформації податкової системи України та необхідності гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу, зокрема з урахуванням досвіду країн Вишеградської групи.

Актуальність теми не викликає сумнівів, оскільки запровадження ПДВ для ФОПів в Україні є предметом гострих суспільних дискусій, а також безпосередньо пов'язане з виконанням міжнародних зобов'язань України перед ЄС та МВФ. Автор обґрунтовано зосереджує увагу на порівняльному аналізі моделей адміністрування ПДВ у Польщі, Словаччині, Угорщині та Чехії, що дозволяє розглядати українську податкову практику не ізольовано, а в ширшому європейському контексті.

Стаття відзначається значним емпіричним та аналітичним наповненням. Автор використовує широкий масив статистичних даних, нормативно-правових актів ЄС і національних законодавств країн В4, а також актуальні джерела міжнародної та національної статистики. Наукова новизна полягає у системному зіставленні порогів реєстрації платників ПДВ, ставок податку, механізмів адміністрування та вартості податкового комплаєнсу саме для мікро- та малих підприємств, включаючи одноосібних підприємців, що рідко комплексно аналізується в українській фаховій літературі.

Структура статті є логічною та послідовною. Послідовно розкрито:

- загальноєвропейські підходи до справляння ПДВ;
- особливості оподаткування МСП та ООП у країнах Вишеградської групи;

- відмінності української моделі ПДВ з точки зору порогів, ставок та санкцій;

- проблеми адміністрування ПДВ в Україні порівняно з країнами ЄС.

Особливо цінними є узагальнюючі таблиці, які систематизують інформацію щодо ставок ПДВ, порогів реєстрації, строків подання декларацій, санкцій та витрат на дотримання податкового законодавства. Це значно підвищує аналітичну та практичну цінність дослідження.

Водночас робота має окремі дискусійні моменти. Зокрема:

- у вступній частині простежується публіцистичний стиль та емоційно забарвлені формулювання, що дещо знижує рівень академічної нейтральності;

- доцільним було б чіткіше виокремити методологію дослідження та критерії порівняння;

- перспективним виглядало б доповнення статті прогнозними висновками щодо можливих соціально-економічних наслідків запровадження ПДВ для ФОПів в Україні за сценаріями, наближеними до моделей В4.

Зазначені зауваження не мають принципового характеру та не знижують загальної наукової цінності дослідження.

Стаття є завершеним, науково обґрунтованим і актуальним дослідженням, яке містить елементи наукової новизни, має теоретичну та практичну значущість і може бути корисною для науковців, фахівців у сфері податкової політики, представників органів державної влади та підприємницького середовища.

Рецензент

кандидат соціологічних наук, директор

ІН Інституту євроінтеграційних досліджень,

доцент кафедри міжнародних студій та суспільних

комунікацій, директор НДІ міграції і демографії та ТЦЖМ

з дослідження європейських стратегій розвитку

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Петро ТОКАР